

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönyeim: Közlöny, Arad.

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 483 Lel.

Fél évre ... 246 Lel.

Negyed évre ... 108 Lel.

Havonta ... 86 Lel.

Hirdetések díjazás szerin-
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Új élet a siron.

Komor gyászbeszédet kellene mondani, dübörgő szavakat kiáltani a fojtott csöndbe, mely körülöleli a sirt, hol egy nemzet sülyed el. Ki kellene kaparni a véres rögzöket a zöldelő fü hazug takarója alól, hogy rádobjuk a föld mélyébe eltűnő koporsóba. A szemünk előtt megy végbe Oceánia legendája: a szemünk előtt sülyed el egy nép a történelem színpadán. A versaillesi béke volt a halotti ítélet, négy évig élt, reménykedett, vergődött, dolgozott, imádkozott és örvengött Németország a siralomházban, míg most betehesedik rajta sorsa. A halálos ítéletet végrehajtják.

Miből kellene összerögni a síremléket a teuton óriás porbánya nyatlott teteme fölé? Talán azoktól a francia ágyúktól, amelyek a brandenburgi Kapu elé állították a főnhéjazó gög, bearanyozva s győzelmi obeliszkké kényszerítve, hogy ott hódoljanak a napnak és gögnek örök ragyogásában? Talán azokból a cserfalombokból kellene koszorút fonní, amiket a száz erdőben felejtetett a sors, holt a győzelmes hadsereg harsogó lelkésedésére szánta első ajánál dékúl őket a vérbő fantázia? Egy lelőtt repülőgép tört szárnyát kellene talán fejta gyanánt a sírhalom mellé dugni szimbólumnak és keresztnek s rá kellene ragasztani egy új százmillió bankjegyet: Különb. meghatóbb és többetmondó sírfeliratot ugysem lehetne megszövegezni. Talán mégis két mankót kellene összebarkácsolni keresztte, két német katoná mánakóját, azoknak a millióknak sorából, akik nem kérdezve gyáva mértéket és nem várva hazug választokat szépen, csöndben, szótlanul elmentek, hogy karjukat, lábukat, fiatal, daloló testük egészségét adják oda néhány vérgőzös örültnek.

Mint ahogy nomád népek az elesett vitéz mellé tették az elhunyt kardját, billikomját s legkedvesebb paripáját, a sírjába hanyatló német nép ravatalra teheti illuziót, melyek a győzelem jelét festették föl a véres alkonyi égbe, ábrándjait, melyek Hamburgból Bagdadig egészítették ki a német fensőbbség megdönthetetlen uralmát, filozófiáját, melyet harc eszközzé alacsonyítottak s hadi céljaik porázos mérszolgáivá tették,

világnezetüket, mely megrészedett a győzelem borának gőzétől s az isteni küldetés tömjén szagától.

És mégis — csak a háborus Németország bukott el, a porosz gögnek, a bajor rövidlátásnak, a teuton legendáknak Németországa. Ha sirbadól is ez az ország, nem marad tátongó szakadék, kiégett sivatag a régi német birodalom helyén. Ahol munkások milliói élnek, dolgoznak, verejtékeznek és teremtenek, ahol a föld szive buzát termel s mélye vasat és szemet termel ki magából, ott csak uralmat lehet elfertetni, csak uralmon lévőket lehet kikisérni a temetőbe. A régi Németország halálos sebet kapott az összeomláskor, négy évig agomizált a reménytelen beteg s most eljutott a feloszlás szétmálászto fázisába. A német munka, a német értelem eddig csak gyarakat igazgatott, könyveket írt, rendszereket teremtett. A német munkának s a német értelemnek most át kell venni az országlás gondját, ami eddig urainak legfőbb passziója volt. A német márka ma ott tart, hogy a csillagászatban megszokott meny-

nyiség kell egy kiló kenyér megvételéhez s csak mikroszkop alatt lehet megtalálni vásárlóképességét. De a német munka s a német értelem nem tette meg azt az utat, amit a német márka. A töretlen munka s az el nem homályosult

értelem nemcsak motorokat, festéket és műtrágyát tud létrehozni, hanem a munka új hazáját is. Leonardo de Vinci azt írja följegyzései között, hogy sohasem olyan kék az ég, mint ha romok közül nézünk föl rá.

Poincaré — Cuno politikája ellen

(Anglia nem tehet engedményeket.)

Párisból táviratozzák: Poincaré miniszterelnök a marseillesi hősök emlékműnépélyén nagy beszédet mondott. Hangsúlyozta, hogy Németország, ugylátszik, el akarja felejteti azokat az óriási szenvedéseket és borzalmakat, a melyet a háboru alatt okozott Franciaországnak. Cuno kancellár arrogáns hangon fenyegeti Franciaországot abban a tudatban, hogy a szövetségesek álláspontja a német kérdésben nem egységes. Megállapítja továbbá, hogy Németország saját pénzügyi politikájának áldozata. Ha a németek azt hiszik, hogy a békeszerződéseket megszeghetik, keserű csalódás fogja őket érni.

Londonból táviratozzák: A szombaton átnyújtott angol jegyzék kifejezi, hogy az angol kormánynak őszinte csalódást okozott a válasz, amelyet Belgium és Franciaország július 30-i jegyzék-

re adtak. Az a fogadtatás, amelyben a két kormány a mult jegyzéket részesítette, kínos benyomást keltett a kormánynál. Főként az, hogy a szövetségesek az angol javaslatot nem tartják tárgyalási alapul sem érdemesnek, csak akkor, ha a legkisebb részleteiben is megegyezik a belga-francia véleményvel. A kormány ragaszkodik ahhoz, hogy a jóvátétel összegét pártatlan nemzetközi bizottság állapítsa meg. A kormány kész hozzájárulni ahhoz, hogy a hágal nemzetközi törvénysek döntse el a Ruhr-megszállás jogosságát. Anglia hajlandó a szövetségeseknek Németország részéről járó fizetések tekintetében követelését 14 milliárd aranymárkára mérsékelni, ami megfelel Angliának az Unionál levő tartózásának. Anglia el van arra tökéve, hogy Németország a fizetőképessége határáig fizessen. A francia-belga módszer

Az udvaroneok.

Wölfling Lipót további feljegyzéseiben a Habsburg-ház udvaroncáiról ír. Főképen a toscanai nagy herceg udvartartásához tartozókról.

Mulatságos alakja volt udvarunknak Sardi Michele ezredes ur. Nagy ember volt, óriási fejjel, a mely alatt erősen kiborotvált áll terpeszkedett; nagy husos, mindig hideg keze finom prémmel volt beszűrösítve, mindig kissé az oldalra lógó fejjel állott és azt hitte, hogy szelid szemével magába tudja szivni egyik nővérem szépségét. A hízélgésben mester volt. Minden porusában legitimista elveket izzadótt ki. Mindig szuperlatívusokban beszélt. Lujza nővéremet „la gemma della Toscana” néven emlegette s mikor egy alkalommal a Pilátusra mentünk fel, ajánlkozott, hogy hódolata jeléül érte — tizennégy éves tacsó volt a kölyök — leveti magát a siklóról in un precipizio — azaz a mélységbe. Persze arról nem nyilatkozott, hogy fizikai vagy erkölcsi „precipizio”-ra gondol-e.

Már akkor el volt határozva,

hogy engem a tengerészethez adnak s ezért ő szóval és írásban mindig azt a tervet terjesztette elem, hogy annak idején vitorlázzak majd egy osztrák flottával Livornóba s onnan szabadítsam fel Toscanát. Tíz éven keresztül megismételte ezt a tervét, legalább is havonként egyszer. (Minek Livornóba vitorlázni? — gondoltam magamban. — Ha vissza akarnak bennünket hívni, majd jönnek ők maguk. És amíg én admirális leszek, addig sok víz folyik le a Dunán.) Sardi nem mulasztotta el azt se, hogy minden alkalommal végtelen hosszú, de alaposan temperált beszédben átnyujtsa a jó toskániaiak hűségnyilatkozatait. Aki őt hallgatta, azt kellett hinnie, hogy egész Toskáná; aggok, férfiak, nők, gyermekek, sőt még meg se született új nemzedék is azért kiabál (óvatosságból, egyelőre nem hallhatóan), hogy szabadítsuk fel a piemonti iga alól. Az apám igen lenézően nyilatkozott Sardirol, annyit mondott rá csupán:

— Chiaccherone! (Fecsegő.)

De azért mindig úra és újra meghívta. Komikus hűségét meg kellett jutalmazni.

Másik eredeti alak volt Frescobaldi Angelo. Az emberre lett szürke nyomoruság. Öreg, összetört emberke. Rövidlátó vagy inkább félig vak, akit kemény, kurta, kínzó köhögés gyötört. Olyan időm-talan orra volt, mint egy óriási amanászeper s azon egy rettenetes vízihólyag. Az volt a csufneve, hogy „Riska Biscottini.” Az esős időt nem bírta s ha esett, folyton nyöszörgött:

— Pi ove sempre. (Mindig esik az eső.)

Amott, túlman az Alpokon, tudvalevőleg sohase esik. Nem szabad az esőnek esnie, mert ott minden nap, sőt minden órában örökkék ég várja a nagyherceget. Firenzében naponta nagyherceg-idő van.

Volt egy Samminiatelli-nk is. Az akaratlan komikus. Hosszu, barna bajusza volt, amelyet egyenesre pödört s úgy hordott, mint a kötéláncos az egyensúlyozó rudat. Voltaképen semmitmondó kis emberke volt, mégis ő pótolta az udvari bolondot. A legnagyobb csacsiságokra is hajlandó volt, hogy egy deris mosolyt varázsoljon ura és parancsolója arcára. Az eléje tett bajor sör halvott

...szerint kudarcot fog járni. Az adósságokra vonatkozólag a kormány kijelenti, hogy a jóvátétel végleges rendezéséig nem tehet engedményeket.

Londonból táviratozzák: Az Observer szerint a kormány olyan okmányt hoz nyilvánosságra, a mely azt mondja, hogy a versaillesi békeszerződés az európai zür-

zavar oka. A háboru utáni diplomácia fordulóponton van. Az angol kormány eljutott az engedékenység határáig, engedjen tehát a francia kormány is. Ha Franciaország elszánja magát politikája megváltoztatására, még mindig lehetséges a közös válasz a június 7-i német jegyzékre.

Nem kap gyógykezelést a beteg munkás

— A beteg fogu munkáspénztári tagokat felülvizsgálják. — Miért fizet járulékot a munkás? — Vidéken nem szedik be a díjakat. — Az aradi munkáspénztár visszafelődött. —

A munkásbiztosítás mellékvágányra való terelődését már több ízben tárgyalta az Aradi Közlöny. Nem tudjuk, hogy kinek a hibájából nem felel meg hivatásának az aradi munkásbiztosító, de hogy nem felel meg, azt már eddig is számos megtörtént esettel igazoltuk. A munkásbiztosítás lényege és értelme az, hogy a rendszeresen befizetett biztosítási díjakból a pénztár arra reászorult tagjai olyan gyógykezelésben részesüljenek, hogy egészségük a lehetőséghez mérten ismét helyreálljon. — Hosszu idő óta nem felel meg az aradi munkásbiztosító pénztár ennek a céljának és a tagok legnagyobb része befizetett járulékaik fejében semmi ellenszolgáltatást nem kap. A betegek ellátása a legprimitívabb és a körültekintő egészségügyi politikát sehol sem tapasztaljuk. Az aradi munkásbiztosító soha sem volt tökéletes intézmény de a legjobb uton volt a tökéletesedés felé. A legutóbbi esztendő határozott visszafelődést mutatnak és most már a teljes értéktelenség felé halad.

Az Aradi Közlöny már egy multkori cikkében megemlékezett arról, hogy a pénztári tagok hozzátartozói részére beszüntették a fogkezelést. Most arról kell beszámolnunk, hogy a pénztár nemcsak a tagok hozzátartozóinak fogait

nem kezeli, de a tagokét sem. — Hosszu idő óta egyetlen fogkezelésre vonatkozó kérvényt sem intéztek el és ennek természetesen a következménye az lett, hogy ma körülbelül 180 pénztári tag várja kérvényének elintézését. A felszaporodott kérvénymennyiség kellemtelen lett az aradi munkásbiztosító igazgatóságának, amely azokat a temesvári kerületi igazgatósághoz küldötte el. Most visszajött valamennyi kérvény Temesvárról azzal az elintézással, hogy egyelőre senkinek a fogügyeit nem intézik el. Majd át fog jönni Aradra Draghici főorvos, aki maga fogja megvizsgálni az összes kérvényezőket és ő fogja megállapítani, hogy kinek van tényleg igénye fogkezelésre. Természetesen a főorvos Aradra jövele teljesen bizonytalan és így egyelőre szó sincsen a tényleges felülvizsgálatról, amelyre szükség sincsen. Vannak az aradi munkásbiztosítónak orvosai, akik a vizsgálatot megejtethetik és akikben megbízhatók a kerületi igazgatóság. Mert ha nem bízhatik meg bennük, akkor haladéktalanul fel kell váltani ezeket az orvosokat. A felülvizsgálat azért is lehetetlen, mert ha a főorvos egy-két napra átjön Aradra, nem képes a száznyolcvan embert hirtelenül becitálni vizsgálatra és valamennyit végigvizsgálni. A kér-

vények ilyen módon való kezelése az lett a következménye, hogy a napokban is két pénztári tag, a kik rendszeresen fizetik már hosszú évek óta a biztosítási járulékot, a saját pénzüikön voltak kénytelenek megcsináltatni a napról-napra jobban romló fogaikat. Az egyik 1600 a másik 1400 leit fizetett ezért a fogorvosnak.

Amit mégis nyújt a munkásbiztosító, azt Arad pénzén adja, mert a vidéken nem szedik be a járulékokat. Így Pécskán már nyolc hónap óta nem hajtották be. Maguk az iparosok szeretnék befizetni, de az ottani megbízott kijelentette, hogy nem szedheti be, mert nem tudja a kiróvási kulcsot. A sok kisiparosra nézve ez kellemetlen, mert majd idők során annyira felszaporodik a be nem fizetett járulékok összege, hogy egzisztenciájuk veszélyeztetése nélkül nem tudják kifizetni. A munkásbiztosító olyan rosszul fizeti régi és kipróbált tisztviselőit, hogy azok egy másuttán hagvják ott a pénztárt. Ezek után felvetődik a kérdés, hogy mire fordítják a befolyó járulékokat, ha sem a tisztviselőket nem fizetik jól, sem pedig a tagokat nem látják úgy el, ahogyan az a pénztárnak kötelessége volna. A munkások részéről már többször foglalkoztak azzal a gondolattal, hogy megszüntetik a járulékok fizetését, mert a munkásbiztosítás ilyen formája, ahogyan azt Aradon kezelik, csak terhet jelent és nem előnyt. Munkásbiztosításra csak akkor és úgy van szükség, ha az tényleg biztosítja is a beteg munkás gyógykezelését minden külön költség nélkül.

Grozavescu-hangverseny

(Zsúfolt terem a Kulturpalotában.)

A szokatlanul nagy hőség dacára majdnem egészen megtelt a Kulturpalota terme szombat este. Grozavescu Trajának ma már Aradon olyan közönsége van, a mely nem ijed meg a kánikulától s nem törődik azzal, hogy koncert-szezon van-e vagy sem, ha az aradiak kedvenc tenoristájának hangversenyéről van szó. Ez az érdekes arcu troubadur pedig érti a módját annak, miként kell meghálálni a közönség ilyen fokú ragaszkodását s talán még jobban érti azt, hogyan lehet minden fellépéssel közelebb és közelebb férközni olyan lelkekhez, akik az igaz művészet iránt fogékonyak.

Grozavescu jelenleg a bécsi Volskoper tagja s mint ilyen néhány hónapot azon énektechnikai finomságok tökéletesítésének szentelt, amelyek az ő művészetének különben is főerősségek voltak. — Steiner Ferencnél tanult, aki ma a legelismertebb nagyság az oratórium és daléneklés terén. Grozavescu tüneményes organumán, előadásának stílusán meglátszik Steiner simitó keze.

A „Nyugat Leánya“, „Manon“ és Leoncavallo: „Bohéme“ áriái előkelő finomsággal és meleg lágy sággal zengtek a művész ajkain, Cardillo: „Coré'n Grato“-ját, nem különben Tirindelli: „Primavera“-ját nobiles könnyedség és hangulatos lendület jellemezték. A leg-

nagyobb sikert azonban „Carmen“ virágáriája, a legtisztább Mozart-stílusban énekelt „Varázsfuvola“ ária, de főként a „Bajazzok“ nagy monológja és a Strausz-féle „Cäcilie“ biztosították Grozavescunak. Az első kettő csupa bensőség teljes elmélyedés, olyan, amilyen csak igazán „hivatotak“-nál lehetséges, zsongó pianók, a szerelmes ifju szív szenvedő, vágyódó beszéde. Az utóbbi kettő csupa féltelen szenvedély, forró, perzselő érzések viharja. Az extázisban mesterien „megfogott“ magas „A“ és „H“-k úgy harsognak, mint az ezüst fanfarok hangja.

A közönség, egészen fővárosi mintára, a hangverseny végül ilyve maradt és nem távozott addig, amíg a művész a „Canta pe me“ című kis nápolyi népdalt el nem énekelte, frenetikus hatással.

A zongorakiséretet dr. Friedmann, Grozavescu állandó kísérője látta el a töle megszokott komoly és igaz művészettel.

Bing János.

Szinelődés színészek nélkül.

(Amikor a műszaki személyzet játszik a nyári színházban.)

Érdekes és nem mindennapi színházi előadásban lesz azoknak részük, akik vasárnap este a nyári színház nézőterét meg fogják tölteni. A színház műszaki személyzetének jutalomjátékként Folli-nusz Aurél nagy sikert aratott Nani című népszínműve kerül előadásra és a szerepeket nem színészek fogják játszani. A műszaki személyzet: a kellekes, a díszletmester, a díszletezők, a világitók és a kulisszák mögötti világ többi, a színház hétköznapijain és ünnepein névtelen és láthatatlanul dolgozó munkásai fogják eljátszani a darabot. Egész esztendőn keresztül csak a kulisszák mögül lesték azoknak a mozdulatait, akiknek a játékához ők adták a keretet. Lehet, hogy még ki fog derülni, hogy nagyon jól lesték el a színészek művészetét és büvészetét és nem egyről meg fogják állapíthatni, hogy pályatévészett ember, mert elől lett volna a rivalda lámpasora előtt a helye. Ezen az estén ünneplik a színház kellékésének 35 éves jubileumát. Gubics Fülöp nevét sohasem említették meg a színi kritikák, de úgy ismerik a színház tájkán, mintha minden este őt is kitapsolnák a függöny elé. Gubics Fülöp 35 esztendővel ezelőtt lépett a színészkedés rögös pályájára, a melyet mint kórista kezdett és amnyi színigazgatónál járt, hogy valamennyit el sem tudná sorolni. Tizenegy esztendő után visszavonult a színpad leghátsó sarkába, a hol a mindig szükséges kellekek tára van és azóta színházi kellekes 18 éve Aradon. 1905-ben került Szendrey Mihály igazgatása alatt az aradi színházhoz és azóta ő igazgatja a színház kelléktárát. Ő is fog játszani a Nani-ban. A Kreuzer bácsit. A második felvonásban nagy kabaré lesz, de ebben már hivatásos színészek lesznek a szereplők. Az eredeti és ötletes színházi este iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

vizet ivott. Nagy csodálkozásunkra az ebéd után két üvegekben körülhordott szájbőlögető vizet, a miben egy szelet citrom uszott, vizsgálódva és erős arcfintorral lassan kiitta. Később panaszkodott az udvar valamelyik tagja előtt:

— Dal granduca tutto era eccellente solo il ponch alla fina era un poco, debole. (Mindent nagyszerű volt a nagyhercegnél, csak a végén, az a puncs, az egy kissé gyenge volt.)

Tudott tényekkel, evőszközökkel, borosüvegekkel zsonglironi s ezt a tudományát mindaddig mutogatta, míg apám jóakaróan rá nem szólt:

— Ora basta! (Most már elég volt.)

Csendes ember volt Bargagli Celeo, korábban az édesapám kamarása. Hosszu, keskeny arca volt, hasított szeme, amely mindig félig csukva volt és álmosan pislogott, de mégis mindent észrevett; ritkás kecskeszakála volt és fogyatékos hajzata. Nagyon finom és lágy keze volt, mint egy művészemberé s ez a kéz illett édeskés hangjához és a végtelenségig

terjengős, vizenyős, hosszadalmasan csavaros beszédéhez.

Niccolini gróf egészen másfajta legény volt. Tüzzvörös volt a haja, tüzzvörös a bozontos szemöldöke, a hosszú Barbarossa-szakála és tüzzvörös csomók nőttek ki hatalmas füleiből. Két nagy keze egészen a körmök gyökeréig telenőtt vörös pelyhekkkel. Ugy hívtuk egy más közt, hogy „Rübezahl bácsi“ s csakugyan egész olyan volt, mint egy mesebeli Rübezahl az Appeninekről. Teatrálisan tarka viseletben járt, rikító színvegyületeket állított össze nyakkendő, nadrág és cipők dolgában, ha pedig megszólalt, hatalmas basszus-tulharsogott minden emberi hangot. Ha egy-egy vadászkaland elbeszélésébe kezdett, nem volt hatalom, amely lestoppolhatta volna. Jó fiu volt, nagyon szerette a gyermekeket s hogy a maga módja szerint örömet szerezzen nekik, borzalmasan forgatta a szemét és rettenetes torzképet vágott. A hatás nem is maradt el, ám a várakagás helyett a gyerekek reszketve és bőgve menekültek előle, mert azt hitték, hogy a rettenetes óriás nyomban felfalja őket.

Cuno német kancellár lemondott

— Stresemann alakít új kormányt. — Zavargások Németország több városában. —

Berlinből táviratozzák: A szociálisták bizalmatlansági határozata értelmében Cuno kancellár beadta lemondását. Ebert elnök, az előzetes megbeszélésekhez képest Stresemannt bízza meg az új kormány megalakításával, aki a megbízatást elvállalta. A rendpártnak azt hiszik, hogy a kritikus pillanat elmúlt és a katasztrófát sikerült elhárítani. A munkásság újból a szociálisták szavára hallgat, a kommunisták sztrájkra izgatásának csak részleges hatása volt.

Berlinből táviratozzák: Az új német kormányban, amely Stresemann elnökségével alakul, részt vesz a német néppártból Kardof. A szociáldemokrata pártból ketten lépnek a kabinetbe. Az egyik Bretscheld, aki külügyminiszter lesz, a másik Hillerding, aki a pénzügyi tárcát veszi át. Braun munkássági miniszter megmarad az új kabinetben, míg a Cuno-kormány többi miniszteri tárcájának felosztása a koalíciós pártok között már megtörtént. A személyekre nézve még nem döntöttek.

Véres utcái harcok.

Boroszlóból táviratozzák: Ratiborban szombat délelőtt az összes üzemek munkásai végigvonultak a városban, hogy a drágaság ellen tüntessenek. A páncélautókkal és lovassággal kiegészített védőrség közbelépett. A felzúgott tömeg kézitusa után visszaszorította a védőrséget és nagy részt leszerelte. Délután a városházán viharos tanácskozás volt a munkások képviselői, továbbá a városi tanács, a német ipar, kereskedelem és mezőgazdaság képviselői között. A munkások azt követelték, hogy sürgősen szerezzenek be cukrot margarint és burgonyát. A tanácskozás alatt az utcákon lövöldözésre került a sor. A munkások hatalmukba kerítették egy kézigránatókkal felszerelt autót. A rendőrség és munkásság között valóságos harc keletkezett, amelyben kézigránatókat használtak. Többen súlyos sérüléseket szenvedtek.

Berlinből táviratozzák: A Sziléziában levő Neurodeban tegnap súlyos kimenetelű összeütközések voltak. Délután éhségtüntetést rendeztek, amelynek során a tartományi tanácsot féllóra verték. A védőrséget lefegyverezték. Az erősítéseket, amelyeket külön vonatokon hoztak, utközben feltartóztatták és leszerelték. Később heves összeütközésekre került a sor rendőrök és munkások között. Valóságos utcai harc keletkezett, amelyben tizenkét ember meghalt és huszonnyolcan megsebesültek. A város a felkelők hatalmában van. Glatzban is véres összeütközések voltak. Számos halott és súlyos sebesült maradt az összeütközés helyén. A glatzi munkásságot a kommunisták általános sztrájkra izgatják.

Izgalom az egész országban.

Berlinből táviratozzák: Lipcsében a nagy drágaság és a pénzhány a lakosság körében mérhetetlen izgalmat keltett. Az építőmunkások vasárnap nagy tüntetéseket rendeztek. Werdauban és a környékbeli gyárakból és üze-

mekből az igazgatókat a városházára hurcolták, ahol fenyegetések alatt magas béreket voltak kénytelenek megadni. Werdauban az órabért 300 ezer márkában állapították meg. Brandenburgban a rendőrök és kommunisták között összeütközésre került a sor. A kommunisták a városháza felé tartottak, hogy szétkergessék a városi tanácsot. A rendőrség először riasztó lövéseket adott le, azután éles töltevényekkel sortüzet adott. Végül a tüntetőket szétzavarták. Boroszlóban is nő a nyugtalanság a munkások között. Hamburgban feszült a helyzet. A hatóságok megnyugtatót igyekeznek a munkásokat. A bankok szükségpénzt bocsátottak ki a pénzhiány enyhítésére. A kikötőben még mindig nem indult meg a munka. Az Elba, Weser és az északi északon hajósaí sztrájkba léptek és így a hajóforgalom szünetel. Vasárnap este Hannoverben több helyen fosztogattak. A védőrség két embert megölt. A zavargások késő éjszakáig tartottak. Az utcákon egész éjszaka lövöldöztek. A rendőrség egyelőre ura a helyzetnek.

Biztos a nagy koalíció.

Berlinből táviratozzák: A nagy konferencia, a melyet a parlamenti pártok tartottak, kimondta a nagy koalíciót. A Cuno-kormány lemondását csak akkor tesszük közé, ha az új kormány már megalakult. A szociálisták rezolúciója, amely bizalmatlan a Cuno Kormány iránt, azt mondja, hogy a szociálisták minden olyan kormányt támogatnak, amelynek programjában a következők foglaltatnak: Németország belép a népszövetségbe, a külpolitika terén nagyobb aktivitás folytatandó, az adó-rendelkezések szigorú végrehajtása, az adók és érték beható reformja, az arany-hitel és arany-bérek feltétlen megvalósítása és a birodalmi őrség elkülönítése a törvénytelen szervezeteiktől. A revolúciót nyomban kézbesítették a birodalmi kancellárnak.

Cuno nem akart lemondani.

Berlinből táviratozzák: A kormányválság megoldásával a hangulat sokkal nyugodtabb lett. Az új emberektől várják a belső helyzet megjavítását és a megértés politikájának folytatását Franciaországgal és Angliával szemben. Stresemann valószínűleg a kancellárság mellett a külügy tárcát is megtartja.

Berlinben tegnap a parlamentarizmus történetében páratlan eset történt. Cuno ugyanis még nem mondott le, de Stresemann már átvette a kancellárságot. Cuno kijelentette, hogy csak a plenum előtti szavazást fogadja el, a szociálisták bizalmatlansági szavazata nem kötelező lemondásra. Miután a parlamenti polgári munkaközösségnek sem sikerült Cuno-t lemondatnia, a munkaközösség vezetői a birodalmi elnöknek azt javasolták, hogy jelölje ki Cuno utódát, amit Ebert azonnal megtett. A legérdekesebb, hogy Stresemann megbízatása után még összeült a Cuno-kabinet tanácskozására és este nyolc órakor itt ha-

tározta el lemondását, holott Stresemann kinevezése már délután öt órakor megtörtént. Stresemann egy hírlapíró előtt ezeket mondotta:

— Nem tekintek vissza a múltba, csak előre a jövőbe. Ebert elnök megbízott, hogy széles alapon alakítsunk kormányt, amire az összes pártvezérek hozzájárultak. Pártom, a német néppárt felhatalmazott a kabinet-alakítás vállalására.

A hadsereg a vörösök ellen.

Krefeldi jelentés szerint a munkások itt több gyárat kommunizáltak és kitéztek a vörös lobogót. Az élelmiszerüzleteket kifosztották. A fosztogatók és a rendőrség között összeütközésre került a sor. Négy ember meghalt, többen súlyosan megsebesültek. Aachenben ugyancsak összeütközés volt a kommunisták és a rendőrség között. A halottak száma tizenhatszáz. — Dancigban az általános sztrájkot sikerült leszerelni. A munkások valószínűleg ma valamennyi üzemben megkezdik munkát.

Berlinből táviratozzák: A hadsereg vezetői biztosították a kormányt, hogy legteljesebb mértékben számíthat a katonaságra, mert minden forradalomra szító vörös kísérletet elfognak nyomni. A csapatok támogatni fogják azt a kormányt is, amely esetleg a Cuno-kormányt felváltja.

Duisburgból táviratozzák: A város környékén a munkások fegyverekkel és revolverekkel felszerelve indultak burgonyavásárlásra. A gazdaktól követelték, hogy hatósági árakat számítsanak. Alól ez nem történt meg, erőszakkal rekvirálták el a burgonyát.

Berlinből táviratozzák: A birodalomban tegnap több helyen véres zavargások voltak. Az összes eseményeknek harmincöt halottjuk és száz sebesültjük volt. A mai nap nyugodtan telt el. Az egész birodalomban sikerült a rendőrségnek a rendet helyreállítani.

Hannoverből táviratozzák: Az itteni munkásság engedelmességet az általános sztrájkra való felhívásnak. Lübeck városában óriási tüntetések voltak. A tömegből a rendőrségre kézigránátokat dobtak. A rendőrök erre sortüzet adtak. Tizenegyet ember meghalt, sokan súlyosan megsebesültek. A munkásság az általános sztrájk mellett foglalt állást.

Stresemann, az új kancellár.

Berlinből táviratozzák: Az új kormány bemutatkozása és programjának kifejtése egybe esik az aranykölcsönről szóló törvényjavaslat tárgyalásának megkezdésével. Stresemann, a néppárt elnöke kitűnő szónok. Nemcsak Németországban, hanem az antant-államokban is nagyra hivatott politikusként tartják. Stresemann 1878-ban született. A berlini és lipcsei egyetemen államtudományt és történelmet tanult. Több gazdasági szövetséget vezetett. Az 1913. és 1914-es évek kivételével birodalomgyűlési képviselő Bassermann halála után 1917 óta a nemzeti szabadelvű párt elnöke. A nagy összeomlás után ebből a pártból lett a német néppárt Stresemann vezetésével.

Hogy áll a leu?

Augusztus 13-án fizettek 100 lelért:
Aradon:

244 svájci frankot.

8 francia frankot.

14.70 szokolt.

8000 külföldi magyar koronát,

12500 tényleges magyar koronát,

13000 belföldi magyar koronát,

31.000 osztrák koronát,

1.250.000 német márkát.

Zürichben 2.50 frankot

Parisban 8.50 frankot

Budapestben 8750—9450 kor.-t

Récsben 33.400 osztrák koronát

Berlinben 1.750.000 márkát

Newyorkban 50.25 centet.

Belgrádban 46.50 dinárt

Londonban 1 font 930 lel.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

Az AMTE. népnepélye.

(Sportmulatság a városligetben.)

Az egyik fejlett aradi sportegyesület, az AMTE vasárnap délután nagyszabású, kitűnően sikerült népnepélyt rendezett a városligetben. A sportegyesület agilis vezetősége hatalmas női és férfi rendezőgárdával dolgozott a népnepély sikere érdekében, amely nem is maradt el. Az AMTE népnepélyén minden volt a közönség szórakoztatására. Tombola, szerecsenekerek, karikadobás, szépségverseny, buffé és cukrászdasárak, amerikai árverés, konfetticsata és még sokféle hasonló szórakozást talált a jelenvolt nagyszámú közönség. Este a városligeti vendéglő helyiségében reggelig tartó táncmulatság volt. A jelenvolt hölgyek névsorát a rendezőség a következőképpen állította össze:

Asszonyok: Peusek Vencelné, Tóth Mihályné, özv. Szarvas Jánosné, Molnár Józsefné, Simon Györgyné, Zimmermann Jánosné, Mészáros Józsefné, Pujá Györgyné, Veszeli Ferencné, Halász Mátyásné, Pápai Károlyné, Kovács Ágostonné, Porcán Jánosné, Hermann Antalné, Pakurár Illésné, Császár Józsefné, Tóth Mihályné, Varga Sándorné, Kiss Mártonné, Korek Jánosné, Kamistyák Ferencné, Haász Károlyné, özv. Purger Antalné, Kontor Józsefné, özv. Ágoston Pálné, Erky Balázsné, Varga Andrásné, Janovics Sándorné, Laubenter Lászlóné, Lengyel Gézané, Furák Istvánné, Biró Istvánné, Pápa Zsigmondné, Kovács Bálintné, Dézsi Jánosné, Papp Lajosné, Detári Antalné, Höhn Jánosné, Kerekes Istvánné, Bakos Istvánné, Halmágyi Sándorné, Botta Szellárdné, Varga Lajosné, Petneházi Károlyné, Tóth Mihályné, Bruckner Józsefné, Tóth Sándorné, Veres Károlyné, Schauer Istvánné, Szegedi Sámuelné, Vidoveynec Andrásné.

Leányok: Peusek Mici, Filis Annuska, Bartos Nusi, Bárány Bözsi, Detári Margit, Hölm Klári, Lengyel Ilonka és Juliska, Furák Mariska, Biró Böske, Kovács Maccá, Dézsi Böske, Papp Böske, Varga Ilonka, Horváth Mancsi, Petneházi Rózsika, Miksics Juci, Bruckner Emma, Ferenczi Erzsike, Tóth Piroka, Vere Mariska, Kerekes Annus, Kolbács Rózsika, Bakos Nusi, Halmágyi Mancsi, Schauer Ella, Vidoveynec Ilonka, Szegedi Ilus és Juci, Hermann Rózsika, Pakurár Mici, Császár Boriska, Miksics Olga, Varga Rózsika, Kiss Erzsiki és Annus, Hollosi Nusi, Haász

Margit és Eszti, Burger Böske, Kontor Böske, Ágoston Juci, Erky Rózsá, Varga Ilonka, Janovics Ilonka és Aranka, Hégel Gizzi, Lázarus és Manzi, Fodor Manzi, Adak Vica, Molnár Böske, Simon Kató

és Boriska, Zimmermann Vilma, Mészáros Juci, Varga Rózsá, Veszelj Etus, Pápai Erzi, Kozámer Ilus, Hack Juliska, Marinkó Margit, Kertész Zsuzsi, Tulturean Vilma és Adél és még számosan.

Lomnicon is van park-ünnepély.

— Lomnicon. — Élet a nagyszállóban. — Menu dejeuner — gulyásleves, — diner — paprikáscsirke. — A százharminc leles beefsteack és a kétszázhetven leles hal. — A lomnici olvasótermek. — Park-ünnepély. — Milyen a teve Lomnicon? — Háremhölgy harisnyában a korzón. — A virágcsokor.

— Az Aradi Közlöny számára írta: *Justáné-Baross Katinka.*

Sok fenyő, üdezöld kaszált fű, kicsit gyomosot, sok folytonvirágzó virág, törpe apró rózsák, kék szarkaláb, sárga pipacs, malope, harangvirág, flox, margaréta, oroszlánszáj, ez a lomnici park. Sok cseh, kevés pesti, ez javarészt zsidó, néha szörnyű izlésű ruhák, sok házi gyártmány, közte elveszve egy-két „jó” ruha, a pestiek többnyire kitünően öltözködnek; rettenetes amerikai cipők, francia hegyessarkú készenvett cipők, — néhány jószabású cipő, néha jól nyírott gyerekek ünnepi mosolyu fränleinok velük; vasárnap tót szobaleányok és velük a hadsereg — késmárki katonák — ez a korzó. Angolok, franciák, eltűntek teljesen.

A Palota-szálló, — most „Hotel Praha” — külseje a régi, napsütéses terrassa dusan virággal szegélyezett; belül — lunchkor azonnal végignéztem — egyelőre egy szál ismerős nincsen. És akik itt vannak, javarészt itt is — háttal ülnek a hegyeknek.

Szépen enni tudni — művészet. És pedig olyan művészet, amelyik kérlelhetetlenül elárulja a kontárt. És itt — jaji! szemközt egy hatszemélyrevaló asztalnál természetes középkorú hölgy prezideál és — késsel rakta a szájába a borjuszületet. Jaji! magyarul beszéltek. Oldalt pillantók, a negyedik asztalnál egy kékruhás néni késsel rakja szájába a — zöldbabfözeléket. Istenem. No de erről legalább nem tudom miféle náciohoz tartozik. Szomszédom nagyon éhes lehet, ugyancsak hörpöli a levesét. Ez cseh, szemüveggel, lódenben fontos szögescsipőkben.

Csodaszép feketeszemű leányül egy társaságban, megbámulom amint meg is érdemel, egyszer kezébe vesz egy karajkenyeret, kettévágja a nagyobbik késével — legalább a kisebbikhez nyult volna! — és a félkaraj kenyérbe beleharap, a kés a kezében, mint egy zászló, beszél, beszél, beszél teli szájjal — nem tudtam ránézni többet, pedig igazán nagyon szép leány volt.

De aztán egyik-másik asztal olyan, mint az oázis s ezekről a jómodoru emberekről — nincs mit mondani, azok sohasem okoznak feltűnést.

Este dinornél — hét órakor kezdődik — a társaság hasonlíthatatlanul sokkal jobb. Mert az egyszerűbb publikum nem bírja legyőz-

ni takarékosági érzékét, estére hűdeg felvágottat és efféléket vásárolnak a Bazar csemegeosztályában.

A menu? Furcsa, de magyaros. Dejeuner-gulyásleves; diner-paprikáscsirke. Másnap dejeuner — marhapaprikás. Én megelégettem a magyaros kosztot. Pechem volt. A pecsenyét vajban sütik; még ezzel megbékülök, de a beefsteack itt nem mindig bélszimből készül, ehetetlen, bár egy adag ára huszonöt csehkrona — százötven lei. Egy adag hal negyvenöt csehkrona, azaz kétszázhetven lei és a többi ez után igazodik. Drága ellátás, drága ruhák, drága dolgok szemnek-szájnak, lássuk most a lelki multságokat. Egyelőre az olvasótermet.

A Hotel Praha olvasótermének nagy kerek asztalán csupa cseh lap Háromszor átkutatom az asztalt, csak cseh és tót lapok. A Ludové Noviny, Ludové Listi, Narodny Listi tegnapi, tegnapelőtli, az egy hónap előtti száma, ezenkívül cseh szaklapok, a „Zlata Praha” folyóirat, — német lap az egy Prager Zeitung, francia lap semmi, angol lap semmi, magyar lap még inkább semmi — te jó isten, mi lesz itt velem betű nélkül? Eleget beszélek most nap-hosszat tótul meg csehül, a kiszolgáló személyzet egytől-egyig tót vagy cseh, magyar szóra csak németül felelnek — megyek az újságáruhoz. Csak csehi és tót lapok, — egy bécsi német lap. — Könyv? Csak cseh. A bazar zárva. Elnye, ez unalmas. Minél előbb kirándulok a hegyekre. Addig is, hogy betűt lássak, írők — mindegy akármit — eji irjunk Aradra egy hosszú levelet. Talán még lesz is aki elolvassa.

Augusztus első vasárnapján parkünnepély volt Lomnicon. Persze, hogy megnéztem. Mindenkinek megnézte. Az emberek hétköznap úgy unják magukat, hogy boldogan tolongnak az ünnepély területén — a Lomnic szállótól a fürdőházig a korzón. Volt confetti, kétoldalt zsinóron selyempapirszallagok libegtek — egy-egy sor szalag cseh, tót szimből, egy-egy szalag piros-fehér-zöld volt, a kés márki katonazenekar csinnadráfázott, a confetti hullott jobbra-balra — és óh; igen; megérkezett a hirdetés, a beigért rajoh, háremhölgyeivel, miniszterével, kísérettel, majmaival, udvari bűvész és

böbócával. Óriási örömet okozott a megjelenése, magas szál fiatal, szakállas cseh lehetetlen kaftánban, antilopbetétes lakkipőjén lábszárvédő — ez csizmát jelképezett. Egyik háremhölgyének korommal van az arca és a vállá beketetítve, a másik háremhölgytörök kosztümben és harisnyában jár. Egész közönséges fekete cérna harisnyában sétál a korzó porondján. Talán mert így törökösebb.

Utánuk a Kiséret, szomorú kosztümbök, oldalt kirepedt amerikai cipők; egy négerre mázolt szakács — szöke a haja — talicskától, abban zöldségek és egy felszagozott liba, ez nagy gaudét kelt, de még nagyobb az udvari teve, ez már egyeseknél tiszteletet is gerjeszt. Milyen a teve Lomnicon? Két fickó teveször ágytakarókkal letakarva, az egyik egy lepedőkötől csavart tevéfejet nyujt ki a takaró alól, itt a teve eleje; a másik egy pupot emel magasra a takarók alatt, itt következik a teve má-

Véres dinnyevásárlás. (A brutális árus. — Sulyosan megsebesített aradi fiatalember.)

Megdöbentő és csak a véletlennek tudható be, hogy nem halálos végű késelés történt vasárnap délután a Mihai Viteázul (Ferenc-réren.) Ráczy György dinnyeárus a lékelő késsel kétszer fejbeszurta Barra Béla harmincötéves henteslegényt, akit életeveszélyes sérüléssel a kórházba szállítottak. Rögtön műtétet végeztek a sulyosan és életeveszélyesen megsebesített emberen, akinek állapota annyira javult, hogy ma délelőtt már Mihájlovi rendőrkapitány ki tudta hallgatni.

Barra Béla tegnap délután fél négy órakor dinnyét ment vásárolni a Ferenc-térre. Ráczy György dinnyeárus fabodéjába ment be, ahol kiválasztott egy dinnyét, amelynek az árát öt leiben állapította meg a dinnyeárus. A henteslegény, mielőtt kifizette volna a kért árat, meglekelte a dinnyét, a mely teljesen éretlen volt. Nem akarta azt elfogadni és ezért Ráczy annyira felingerült, hogy először többször meg rugta, majd a kezében lévő hegyes és éles lékelőkéssel kétszer fejbe surta. Barra Béla eszméletlenül esett össze a fabodé előtt és fejéből két helyen patakzott a vér. Nagy csöndület támadt a hörgő ember körül. Értesítették a rendőrséget, ahonnan Mihájlovi rendőrkommiszár ment ki a helyszínre és a sulyosan és életeveszélyesen sérült embert, akinek kihallgatását sem lehetett megantósítani, a kórházba szállították. A késelő Ráczy Györgyöt letartóztatták és felkísérték a rendőrségre, ahol nyomban megkezdtek kihallgatását. Tagadta, hogy a kés sel Barra Béla fejére sujtott volna, hanem azt állította, hogy a henteslegény, mikor ki akart menni a bódéból, megbotlott és fejét valami éles tárgyba ütötte. Az orvosok ezzel szemben azonban megállapították, hogy a sérülés, amely a koponyacsontot mind a két helyen megrepesztette és az agyhártyát megkarcolta, késütéstől származik. A lékelő késen is vérfoszlányokat találtak. Több rugástól származó sérülést is találtak Barra testén, de

sik oldala. Hogy, az illúzió teljes legyen, ezen az ágytakarón fityeg egy kopott, rövid nyirfasespőrő. Ez a teve farka. A tevének két lába bocskorban jár, kettő meztel. Ilyen a teve Lomnicon. — Öszinte örömet okozott.

Az udvari bűvész és jós hihetetlenül piszkos. Mindenkinek jószolt a korzón. Mikor felém közeledett, rémülten hátráltam. Azt hitte a jövőmtől rettegek, megszajnált és nekem nem jószolt.

Apró virágcsokrokat is osztogatnak. Egy cserkészfiú és egy cserkészleányka engem is megkínált. Szabadkozottam. A leány mond valamit halkan a fiúnak: — „magyarszke”. Persze, hogy észre vettem a tót kiejtésen, hogy magyar vagyok. Kiválogatnak egy kis csokrot — egy muskátlilevélen apró fehér virágocskák, alatta apró piros crimson. Nyujtja felém a kis leány. — „Magyarszke.” Ezt már el kell fogadni. Az ővembe tűztem és este a könyvembe préseltem, Lomnici emlék.

a letartóztatott piaci árus tagadta, hogy ezek az ő rugásaitól származtak volna. A kereszkérdések és a bizonyítékok sulya alatt azonban ma délelőtt bevallotta a büncselek ményt és azt hozta fel mentő okul, hogy Barra már többször tett hasonlóképen, hogy a dinnyét fellékeltette és otthagya. Az orvosok megállapították, hogy a dinnye, amely majdnem egy emberi életbe került, éretlen és emberi élvezetre nem volt alkalmas. Ráczy Györgyöt a bünygy aktáival és a bünyjelekkel együtt ma átadták az aradi királyi ügyészségnek. A vizsgálóbíró holnap foganatosítja a késelő árus kihallgatását.

Sport.

— ATE. Dej - Gherla válogatott 2:2 (2:1.) Gyenge mérkőzés. Az ATE. tartalékkal szerepelt és ez meg is látszott a játéknál. A deji Unio a gherlai Spárta játékosaival megerősítve vette fel a küzdelmet, de így is gyenge játékot mutattak, csak a védelem felelt meg. Az ATE. Puskás és Rémay II. goaljaival 2:0-ra vezet, majd öngool révén a vendégcsapat is megszerzi az első goalját. A második félidőben az ATE. védelem hibája folytán sikerült a vendégeknek a kiegyenlítés. Bíró Vajtanu.

AAC. old-boys—USE. 5:1 (2:1.) Az old-boysok főlényes játék után győztek. Bíró Körösi.

AAC. old-boys III.—Olimpia old-boys 4:0 (2:0.) Bíró Pálinkás.

Hercules I.—Gloria-CFR. II. 3:0 (0:0.) Bíró Vidák.

ATE. ifj.—Hercules II. 11:0 (7:0.) Bíró Papp.

AAC. törpe A)—törpe B) 4:2 (1:1.) Bíró Kanvuk.

— Aki legyőzte Sullivan uszóbajnokot. Párisból táviratozzák: Tarabosi olasz világbajnok a francia partról átuszta a La-Manche csatornát és megjavította a rekordot, a mennyiben tizenhat óra és huszonhárom perc alatt uszta át a csatornát. Sullivan amerikai bajnok, aki a napokban uszta át a csatornát, csak 27 óra és 23 perc alatt tette meg a vízi utat.

HIREK.

Gyilkosság szerelemből.

(Véres tragédia egy aradi családban.)

A szombat délutáni szerelmi tragédia áldozata, Fuchs Ferenc Astragyári tisztviselő felesége felravatolva fekszik a Doamna Balassa (Purgly Lajosné) utca 199. számú háza egy kis udvari szobájában. A kis külvárosi házra ki van téve a gyászt jelentő fekete lobogó. Az udvaron nagy látogató tömeg, a szomszédos utcák apraja-nagyja látni akarja a halottat és a borzalmas tragédia helyét, ahol Weinberger Gyula építészeti rajzoló egy késő-dőfessel kioltotta egy fiatalasszony életét. A kést azután a hevesen dobogó szive felé fordította, hogy véglegesen oltsa el a folyton csak hevesebben lángoló tüzet, mely csak Fuchsnéért dobogott. A sors azonban másképp határozott. Weinberger keze a gyilkosság után meggyengült, akaratereje elfakadt és második szurása, amelyet a saját szive felé tett, már nem volt hialós. Az életveszélyesen megsérült Weinbergert a közpörházban ápolják.

Az ügyben a harmadik kerületi rendőrség vezette be a nyomozást. Kihallgatták a gyilkosságot észrevevő tizenhárom éves fiút, aki elmondta, hogy Fuchsné ve-lőfőrázó sikolyára szaladt ki a lakásból. Az asszonyt az előszoba küszöbén élettelenül, vértócsában fekvő halottan látta. Közben az asszony ütőerét vizsgálta, hangos hörgést hallott a belső szobából, ahol Weinberger Gyula követett el öngyilkossági kísérletet. Fuchs Ferenc elmondta, hogy a rajzoló régi barátja és felesége már említést tett róla, hogy Weinberger szerelmi ajánlatot tett neki, sőt gyilkossággal is fenyegetőzött kére-se nem teljesítése esetén. Weinbergert a közpörház sebészeti osztályán ápolják. Állapotában né-mi javulás állott be, de kihallgatását még a mai napon nem lehetett fogadtatni. Az ügyés-ség elrendelte az áldozat honcolását, amelyet a vizsgálóbíró jelenlétében ma délután fogadtatott a törvényszék orvosszakértője.

— Román bizottság Oroszországban. Bucurestiből jelentik: A szovjet delegátusokkal való tárgyalásokra kiküldött román bizottság, tegnap Tichinánál átkelt a Dnyeszteren.

— Visszahívták az agrárbizottságok elnökeit. Az igazságügyminiszter ma Aradra érkezett leiratában a járási agrár-bizottság elnökeinek megbízatását szolgálati érdekből visszavonta. Orezeanu Romulus táblabíró, a buteni és Antoniu Mircea táblabíró, a kishonói agrár-bizottság elnöke így a nyári törvényszéki szünet után ismét az aradi törvényszéken fognak ítélőtáblai tisztelet betölteni.

— Petőfi-ünnep az aggtelek cseppkőbarlangban. Budapestről táviratozzák: Az aggteleki cseppkőbarlangban augusztus 19-én éjszaka nagy pompával rendezik a Petőfi-, Pákh Albert- és Andrássy-emlék-ünnepet.

Újból tárgyalják a Hámany—Mladin-pört

(Perfölvételi kérelem évok után. —: Biróság elé kerül a kurticsi dráma.)

Érdekes fordulat történt egy bizonyára már elfelejtett bűnügyben, amely annak idején óriási feltűnést keltett. A bűnügy középpontjában dr. Hámany László földbirtokos, volt országgyűlési képviselő és Mladin Miklós kurticsi korcsmáros állottak. Mladin Miklós revolverével többször rálőtt dr. Hámanyra egy birtok-pörből kifolyólag. A golyók találtak és dr. Hámany súlyos sérüléseket szenvedett, amelyekből hossz- szas gyógykezelés után sikerült ki-gyógyulnia. A bűnpert az aradi tör- vényszék esküdtbirósága tárgyalta, amely szenzációs ítéletet hozott — felmentette a merénylőt. Az ítélet el- len beadott semmisségi panaszt a Kuria elfogadta és új esküdtzéki tárgyalást rendelt el, az esküdtbiró- ság székhelyének megváltoztatásával. Ezután a szolnoki esküdtbiró- ság elé került az ügy, de mielőtt a főtárgyalásra került volna a sor, a bűnpert áttették az oradea-marei (nagyvárad) törvényszék esküdtbi- rósága elé, amelynek ítélete új szen-

záció volt — bűnösnek találta Mla- din Miklóst, akit öt évi börtön- büntetésre ítéltek. A merénylő korcs- máros három évet ki is töltött bűn- tetéséből, azután szabadlábra helyez- ték.

Mladin Miklós kiszabadulása után újra elindult a maga igazát keresni. Bucurestii ügyvédet fogadott, aki át- tanulmányozta a bűnper egész anvagát és az ügyvéd útján újrafelvételi kérelmet nyújtott be. Mint értesü- lünk, az oradea-marei (nagyvárad) törvényszéken lefolyatták a vizsgá- latot arra vonatkozólag, hogy mi- ként került az ügy Oradea-marera (Nagyváradra) és állítólag külön- böző szabályszerűtlenségeket is meg- állapítottak, amelyek miatt szüksé- gessé válnék a per újrafelvétele. Az újrafelvételi kérelem tárgyában a napokban történik döntés. Abban az esetben, ha a Hámany—Mladin- bűnpernek újrafelvétele elrendelnék, úgy még az a különös érdekessége is lesz az ügynek, hogy esküdtbiró- ság nem lévén — törvényszék rendes bűnügyi tanácsa tárgyalja.

Aradi orvos nagy sikerei Berlinben.

— Amerikába megy dr. Aufricht Gusztáv. —: A plasztikus sebészet neves specialistájának nyilatkozata.

Az aradi vadászoknál annak idején szanitéc volt Aufricht Gusztáv medikus. Ő volt a kis szanitéc, mert volt egy idősebb medi- kus is, szintén aradi fiú, a Küzzer Károly. És mily érdekes a világ sora. Küzzer nem szeretett fogat huzni és ma már neves fogspecia- lista Aradon, Aufricht pedig éppen a sebek kezelését engedte át szí- vesen Küzzernek és az azóta el- telt idő alatt passzionátus sebész- művésszé fejlődött a kis szanitéc, akinek még a háboru idején is sokszor volt alkalmuk megbu- mulni biztos tartásu kezét.

Dr. Aufricht Gusztáv, közis- mert aradi család tagja, három évi távollét után most érkezett haza Berlinből. De híre már ré- gen megelőzte: mint plasztikus se- bész Berlinben jó nevet szerzett magának és az ismerősök körében gyakran beszéltek a fiatal orvos eredményes berlini karrierjéről. Fantasztikusnak tetsző dolgokat, valóságos csodákat meséltek a se- bész tudomány fejlődéséről és ered- ményes műtétéről, amelyeket az aradi dr. Aufricht Gusztáv vég- zett Berlinben. Csakhamar igazo- lódott, hogy a csodák valósággá váltak, és orrot, fület „építenek” a plasztikus sebészek Berlinben és e téren neves specialista dr. Aufricht Gusztáv, akinek már sa- ját tanfolyama van Berlinben és a világ minden részéből vannak hallgatói, „kuzzistái”.

Dr. Aufricht Gusztáv így mon- dotta el pályafutásának érdekes történetét:

— Harmadik éve vagyok Ber- linben I. F. Esser plasztikus se- bésznek voltam az asszistense. Essernek egy száz ágyas katonai plasztikus-sebészeti kórháza volt a háboru alatt, amely annak ide- jén a háboru sebesültjei részére alakult. Időközben a háboru sé- rültjei már mind kikerültek s most főképp „békeplasztikával” fog- lalkozik az intézet. A plasztikus sebészet már alapelveben eltér a rendes sebészettől, amelynek az a

végcélja, hogy a beteg részt ki- irtsa és a sebet gyógyítsa meg. A plasztikus sebészet a régi for- máit kívánja visszaállítani. A há- borus plasztika a sérülések „vizs- száépítését” végzi. A szó szoros értelmében épít, visszaépít, más- részt formailag pótol. A békeplasz- tika veleszületett formai abnor- mitásokat korrigál. Míg a háborus plasztikának I. F. Esser a legis- merfebb képviselője, a békeplasz- tikát professor Joseph fejlesztet- te ki. Magam a plasztikai se- bésznek mind a két ágát kitanul- mányozni akartam és ezért más- fél éve prof. Joseph tanítványa lettem. Kiképzésemben a főszület a művészi részre helyeztem, tud- niillik nem elégedtem meg a for- mák egyszerű sebészi pótlásával hanem azt a lehetőség szerint a szobrászt finomság kihozásával igyekeztem megoldani. Egyidejű- leg ezért a berlini *Kunstgewerbe Schule* szobrászati szakosztályán ezirányban is képeztettem magam Utóljára a berlini *Virchow Kran- kenhaus*ban önállóan végzem a plasztikai műtégeket.

A fiatal orvos eredményei fi- gyelmessé tették a külföld orvo- sáit, akik közül már többen aján- latot tettek külföldi plasztikai in- tézet vezetésére. Közülük egyik ér- dekesebb meghívást egy petro- radi orosz egyetemi tanár, prof. Lewin tette, aki az egyetemi kli- nikára hívta meg Aufricht drt, hogy ott az eddig ismeretlen tu- dományát vezesse be. Dr. Aufricht azonban egy newyorki orvos dr. Gelber ajánlatát fogadta el, akinek privát sanatoriumában fogja a plasztikus sebészetet ve- zetni. Az amerikai orvos jellegze- tes amerikai ajánlatot tett a fé- nyes karriert befutott fiatal aradi orvosnak. nekünk európaiaknak szinte mesébe illő összegeket biz- tosított műtétjein kívül, úgy, hogy dr. Aufricht Gusztáv már néhány hét múlva hajóra száll, hogy ott Telemányi, Vas és Kilényi után szaporítsa az Amerikában sikert arató aradiak számát. Ké.

— Román képviselők Lengyelor- szágból táviratozzák: A román szenátorok és képviselők egy nagyobb csoportja megérkezett a lengyel fővárosba. Ünnepeles fo- gadtatás után megtekintették a vá- ros nevezetességeit. Botez szenátort és Constantinescu tábornokot Vitos lengyel miniszterelnök tegnap ki- hallgatáson fogadta. A küldöttség meglátogatja az ország fontosabb ipari központjait és azután Kopenhá- gába utazik, ahol részt vesz az inter- parlamentaris unió ülésin.

— XII a harc a Mericskay-hagyva- tékért. A Mericskay-hagyvák örökös- sei között még mindig nem állt helyre a béke. A nagy vagyon keze- lésére éppen ezért a bíróság elren- delte a zárgondnokságot. Zárgond- noknak Mészáros Bélát és Pocioianu János első kerületi előjárót nevezte ki a bíróság, amely az ügyet tárgva- lás végett dr. Pescutiu Silvius köz- jegyzőnek adta ki. Ha a közjegyző- nél folyó tárgyalások nem vezetnek eredményre, a bíróság perre utasító végzést ad ki és a törvényszék hoz ítéletet a Mericskay-hagyvák elosz- tása ügyében.

— Hol működnek az adóhizottsá- gok? Az aradi adóhizottságok holnap, kedden a következő utcák- ban folytatják munkájukat: az I. a Calugereni (Sörház) utcában, a IV. a Bulevardul Regele Maria-n (An- drássy-tér), a VI. a Bucur (Eötvös) utcában, a VII. a Popa Ioan Russu (Lujza) utcában, a VIII. a Romul (Vilmos) utcában, a IX. a dr. Ratiu (Sarlott Domokos) utcában.

— Eljegyzések. Kornis Izsó, a Kor- nis Testvérek cég belfővezetője bái- os leányt, Ilát eljegyezte Földes Endre, a Földes Testvérek aradi fakeres- kedő cég belfővezetője. (Mindkét külön ér- tesítés helyett.)

Cotrus Áron, a kiváló román író tegnap tartotta eljegyzését Szántó Erzsikevel, a nagytelhetségű fiatal zongoraművészével.

— Házasságok. Hacker Eszti és Örs Pál házasságot kötöttek. (Min- den külön értesítés helyett.)

Szekely Emilia és Háiduc Kornél CFR. hivatalnok f. hó 12-én Aradon házasságot kötöttek. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— A lengyel vagyonválság. Var- sóból táviratozzák: A szenátus vég- legesen elfogadta a vagyonválsá- g-ról szóló törvényt, amely egy mil- liárd arany frank kivevését ren- deli el.

— A székelyudvarhelyi rom. kat. fiúnevelő-intézet felvesz. Középpis- kolába járó (I—VIII. oszt.) kifogástalan erkölcsű növendékeket és pedig elsősorban rom. katolikuskokat, de más vallásúak is folyamodhatnak felvételért, kik azonban kötelesek mindenben az intézet rendjéhez al- kalmazkodni. Beiratási díj 100 lei; ellátási díj 2000 lei, 150 kgr. buza, 4 kgr. zsír, az egész tanévre. A fiú- nevelő-intézettel kapcsolatos, a majd- nem 300 éves multa tekintő, első- rangu berendezésű székelyudvar- helyi rom. kat. főgimnázium, mely- ben a tan- és iskolafenntartási díj, az alsó tagozaton (I—IV. oszt.) 1200 lei, a felső tagozaton (V. — VIII. oszt.) 1800 lei. Bővebb felvi- lágosítást ad és részletes prospek- tussal szolgál: Rom. kat. fiúnevelő- intézet igazgatósága, Odorheiu (Székelyudvarhely.)

— Úlő foglalkozással bíró egve- nek könnyen elkerülnek a sok ülé- s kellemtelen következményeit, ha időnkint egynéhány napon át a Koprolt, az ideális, jóízű csokoládé hashajtó.

Huller István esküje.

Hanny Weissel a főszerepben. Szenzációs cirkusz film bemutatója szerdán az

Urániában

— A temesvári asztalosok sztrájkja. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: A timisoarai (temesvári) asztalosmunkások már hat hete sztrájkolnak. A sztrájk oka az, hogy a munkaadók nem akarják teljesíteni a munkásoknak a kollektív-szerződés megkötésére és a béremelésre vonatkozó követeléseit. Geor-gевич Lucian dr. főpolgármester ma délelőtt magához kérette a mesterek és munkások képviselőit, akiknek kijelentette, hogy jó néven venné, ha a differenciákat elsimítaná és megegyeznének. Amennyiben az elmentéket nem sikerül áthidalni, a sztrájk ügye döntőbíróhoz él kerül.

— Elhunyt tanár. Pozsonyból jelenti: Pirchala Imre nyugalmazott tankönyv-igazgató, Pozsonyban 80 éves korában elhunyt. Görög és latin tankönyveit egész diáknemzedékek használták és Theokritosról, Catullusról és Vergiliusról írt tanulmányai megszereztek számára a tudományos körök elismerését.

— Évtizedek egész sora mullott el azóta, mióta minden okos ember Brázy sósborszeszt használ egészsége megővására, ifjúsága megőrzésére. Mindenütt kapható!

— Jön Circus Zoologie. Nemskára megérkezik és Aradon, a Piata Stefan cel mare (Béla-téren) kezdi meg szenzációs előadásait Nagyrománia legnagyobb utazó vállalata. 80 személy, 100 idomított állat, vadállat és pedig lovak, oroszlanok, tigrisek, párdúrok, farkasok, medvék és különféle majmok. Bővebbet a napi falragaszok.

— Meggyilkolt kisleány. Timisoaráról (Temesvárról) jelenti: Nagyszentpéter határában ma reggel Kolodov Mária 13 éves leányt holtan találták. Megállapították, hogy a leány halálát az a nagyszámu készsurás okozta, amelyeket a leány holttestén találtak. A csendőrségnek már ma sikerült elfogni a tetteseket Mila Martin és Gradenar Ilie nagyszentpéteri cigánvok személyében.

— A királyné hálószobájában, Asszonytést mint árucikk. Ha az asszony blöd, A becsapott halál, A Misi repülni akart, A szalmaözvegy fejlődése, Rózsa Sándor szerelme, stb. című szenzációs cikket közöl az „Aradi Fáklya” legújabb száma.

— Öngyilkos kőműves. Szombaton délután a Pionerilor (Kosár) utca 4. számú házában lakásának fűkamrájában egy gerendára felakasztva találták Nedelcu Demeter kőműves-mestert. Mire hozzátartozói rátaláltak, már halott volt. Az öreg ember állítólag afeletti bánatában követte el az öngyilkosságot, mert szeme erősen meggyengült és félt, hogy a látóidegzeete teljesen felmondja a szolgálatot.

— A meggyilkolt uriaszony. Timisoaráról (Temesvárról) jelenti: A napokban elkövetett bestialis gyilkosság áldozatát, özvegy Wiener Zsigmondnét ma délelőtt 11 órakor a belvárosi izraelita temető halottai-

házából helyezték örök nyugalomra. A rendőrség a gyilkosok kézrekerítésére irányuló nyomozást nagy érellyel vezeti és bizonyos, hogy a leg- rövidebb időn belül a nyomozás sikerrel jár.

*Hamu! Lábbelít babylonon!
Minden cipész tudja!*

Irodalom, művészet

A „28-as.”

(Sarkadi Aladár vendégfellepte.)

A legkomolyabb irodalmi színházak is könnyebb fajsúlyu darabokat vesznek elő, ha nyári szeszont akarnak vagy kénytelenek tartani. Szezón végével, még mielőtt a tulajdonképpen nyaralási időszak beköszöntene, már előveszi minden színház a maga nyári slágerét, az ugynevezett „nyári darabot.” Mindegyiknek főtulajdonosa a kabaréiz, a kevés és vékony mese, de annál több trükk tánc és könnyű muzsika. A nyári darab célja csak szórakoztatni, csak nevetetni, de főleg közönséget vonzani. Ilyen nyári darab a „28-as” is. Ez a darab különben Budapesten nem színházban, hanem orfeumban került színre, a hol előtte is, utána is artista-attrakciók adták meg hozzá a keretet. Az egész mese annyi, hogy a hordár leányát, aki egy magántáncakadémián tanulja a táncművészetet, elveszi egy fiatal báró, aki szerelmes lesz belé az estélyén, amelyet külföldről való hazatérésének öröme rendeznek. Amíg azonban a harmadik felvonás végén a „28-as” hordár lánya és az ifjú báró egymás kebelére borulnak, sok mőkázásra és kedves, mulattató jelenet megcsinálására van alkalmuk a „28-as”-nak. A hordár szerepében Sarkadi Aladár annyi ötletességgel és kedvesen komédiázott, hogy a közönség nem fogott ki a kacagásból. Színészi érdeme, hogy nemcsak a kómikus oldalát látta meg szerepének, hanem megrajzolta a kedélyes pesti hordár karakterisztikus alakját. A hordárt, aki az utca sarkán öregszik meg és ázikfázik, csak hogy nyolc gyereket tisztességesen fölnevelje, aki az utca sarkáról szemléli az élet forogtatagát, az embereket és aranyos kedélyét egy pillanatra sem veszteti el. Szív van ebben a művészemberben, aki a megható jelenetek szívérványló könnyén át is ö vitt sikerre. Balogh Böske elragadóan kedves és bájos volt a hordár leányának szerepében, táncai grációzusak és eredetiek voltak. Sebestyén Jenő nagyszerű táncos és humora a hatást fokozták. Tompa Béla egy passzív szerepében elegáns volt. Gömör Emma az öreg báróné alakját ruházta fel sok kedvességgel. A többi szerepekben Kallós József, Ács Mihály, Faludy Károly, Kövály járultak hozzá a sikerhez. A muzsika ezuttal még csak eredeti Zerkovitz sem volt, mert a mester régi alkotásaiból állította össze az igénytelen, de kedves melódiákat. (b. l.)

* Haladás előadás. A szombati rövid és tartalmas műsort Luptovits Irén vallásos hangulatú szavazata nyitotta meg, mely után Lengyel Im-

re főgimnáziumi tanár tartotta meg a közönség kivételes érdeklődése mellett szabadelőadását: a madarak vonulásáról. Esemény számba ment a kiváló aradi zongoraművésznek: Iszlay Gabriellának zongoraszólója. Liszt H-moll balladáját és Schopin egyik legnehezebb etude-jét hallottuk minden dicséretre érdemes precíz előadásban. A közönség zajos óvációban részesítette úgy őt, mint

Aradon szigoruan behajtják az adót.

— Szeptember 1-től kilenc percentes késedelmi kamatot kell fizetni. —

Nagyfontosságú rendelet érkezett ma az aradi pénzügyigazgatósághoz a késedelmesen befizetett, most megállapított adóakra vonatkozólag. A rendelet szerint szeptember elsejétől minden késedelmesen befizetett adóösszeg után kilenc százalékos kamatot kell fizetni. A rendelet igen sok aradi adózót érint, mert az utjonnan megállapított adóknak az első fél évi részlete már most esedékes és a legtöbbben még nem tettek eleget adófizetési kötelezettségüknek. Az aradi pénzügyigazgatóságnak minden hónapban jelentést kell tennie az elmúlt havi adófizetések eredményéről. A ma érkezett rendelet kitér az aradi pénzügyigazgatóság legutóbbi jelentésére is, amelyből

Lord Rotschild.

(Belgrádi hír Magyarország pénzügyi diktátoráról.)

Belgrádból jelenti: A Novi List állítólag megbízható bécsi diplomáciától forrásból a következő hírt közli: Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök rövid időn belül Karlsbadba utazik, hogy ott Benes csehszlovák külügyminiszterrel találkozzék és vele a magyar kölcsön ügyében tanácskozásokat folytasson. Az összejövetelt először Pöstyénben tervezték, de Benes kívánságára a találkozás Karlsbadban fog megtörténni. A jelentés szerint a magyar kormány késznek nyilatkozott arra, hogy a kisantant részéről speciális bizottság ellenőrizze a kölcsön felhasználását és az ellenőrző bizottságba a jugoszláv királyság is képviselőt küldjön. Jól informált helyen úgy tudják, hogy Ausztria mintájára egy semleges pénzügyi szaktekintélyt állítanak a Magyarország pénzügyeit ellenőrző bizottság élére és a magyar kormány azt kívánja, hogy erre a tisztségre lord Morris Rotschildot, a londoni Rotschild-bankház fejét hívják meg, akinek a diktátorságot már fel is ajánlották.

Eddig szól a belgrádi jelentés. Minthogy Jugoszláviából erősen teték fel ezt a kísérleti ballont, alapos okunk van abban, hogy a hivatalos híradásokban kételkedjünk. Jugoszlávia csak szeretné, hogy a magyar pénzügyeket ellenőrizzék, de eddig erről pozitív formában szó sem volt. Ismerve Jugoszlávia

Anyos Blankát, aki 'Arany' „Ráchel siralmi”-t szavazta el nagy hatással.

* Nagy Oéza fényképész műtermében specializált gyermek és művészi portré felvételek, valamint akvarel és fényképnagyítások. Interieur felvételek kívánságra a lakáson, izléses kivitelben készülnek. Műterem: Polgári Takarékpénztár épületében, földszint, megyeházzal szemben.

a pénzügyminisztérium azt a megállapítást vonta le, hogy Aradon igen lanyhán történnek az adófizetések. A rendelet ezért hangsúlyozza, hogy a legszigorubb eszközöket kell igénybe venni az adók behajtására. Az aradi pénzügyigazgatóság, amint azt már az Aradi Közlöny jelenthette, olyan eszközöket kíván igénybe venni, amelyek teljesen célravezetőnek tart. Így a fizetésletiltások, a lakbérletiltások és az árverezés eszközeit. Minden szeptember elsejéig be nem fizetett első fél évi adóösszeg után pedig kérihetetlenül fel fogják számítani a 9 százalékos késedelmi kamatot, amely még a kevésbbé jelentékeny adók után is szép summát tesz ki.

barátságosnak nem mondható érületét Magyarországra irányában, bizonyos, hogy ez a fantasztikus hiraadás minden alapot nélkülöz.

Mozi.

* Az Apolló mozgósínház kedden és szerdán mutatja be a Halál hürnöke című monumentális filmet. A három árbcos hajó egyik alkalmazottja megszökik, a nagy városban éltlen, szomian bolvong s valahogy eljut a hajótulajdonos feleségéhez, aki a konzulné elveszett fiát ismeri fel benne. A konzulné az anyai sziv melegével veszi körül a fiút, akiről azonban senki sem tudja, hogy a konzulné régi szerelmének gyümölcse. Itt bonvolódik a cselekmény, mely csodálatosan szép részletek után tragikus befejezéshez jut.

* A cirkuszdrámák minden csodálatos nagyszerűsége benne él az Uránia mozgósínház szerdai nagy színháznívó filmjében: Huller István esküjében. A kis vidéki cirkuszban kezdődik az izgalmas cselekmény, elénk tárul az artisták nyomoruságos élete, melyből mindenki szabadulni szeretne. A dráma két részből áll s az első hátfelvonásos rész szerdán, csütörtökön és pénteken kerül színre az Urániában, amely különben ezentul a közönség óhajára ismét rendszeresen naponként tart előadást.

— Az emigránsok elleni vádirat. Budapestről táviratozzák: Az emigránsok ellen kiadott vádiratot a kir. ügyészség az ügyre vonatkozó iratokkal együtt dr. Nagy Emil igazságügyminiszter kívánságára hozzáelterjesztette. Ugy tudják, hogy a miniszter nem helyesli, hogy Garami Ernő ellen is vádiratot adtak ki.

Közgazdaság.

Megállott a leuronó spekuláció.

Napok óta jeleztük már, hogy a bucuresti spekuláció nagy mértékben dolgozik a lei kontremintálásán. A kontremin munkája annyira nyilvánvaló volt, hogy nemcsak Bucurestiben, hanem az egész országban nagy hossz indult meg a devizákban és a külföldi valutákban, ugyannyira, hogy a külföldi értékek árai jóval a világparitás fölé emelkedtek. A kontremin munkájának már látható eredménye van — a leu 2.50-re süllyedt alá Zürichben. Aránylag nem nagy ez az esés, de mert az utóbbi időben meglehetősen stabil volt a leu, alig öt centimes kilengései voltak Zürichben 20 centimes esés egyszerre feltűnő és már ez is nyilvánvalóvá teszi, hogy a leu áresése spekuláció jellegű. Ezért csak átmenetinek tekinthető a leu mai kilengése, mert mint a mai bucurestii jegyzések mutatják, a spekuláció sem folytatja már munkáját a leu letörésére és az államnak is meg lesz a kellő eszköze, hogy a spekuláció beavatkozását gvenjtse.

Ma Aradon 235-ig emelkedett a dollár, ami 17 leivel magasabb a bucurestii árnál és drágább minden más romániai árnál is. A leu esése ellenére sem várható tehát Aradon a dollár újabb emelkedése. A márka Zürichben erősödni látszik ellentétben a francia frankkal, amely 31 frank alá süllyedt.

Aradi valutáarak. (Augusztus 13.) Francia frank 12.50, svájci frank 41, dollár 235, dinár 2.30, szokol 6.80, márka 0.0002, lira 9, angol font 1020, magyar kor. 0.0090, osztrák korona 0.0031. **Kifizetések:** Budapest külföldi 80, belföldi 130, Bécs 310, Berlin 0.000080, Prága 6.80, Zürich 42.50, Milano 10, London 1050, Newyork 235, Páris 13, Belgrád 2.30.

Temesvári valutáarak. (Augusztus 13.) Berlin 0.000080, Newyork 225, dollár 230, London 1040, angol font 1000, Páris 12.80, francia frank 13.50, Zürich 41, svájci frank 40.50, Milano 9.80, lira 9.50, Prága 6.50, szokol 6.25, Belgrád külföldi 2.40, belföldi 2.30, dinár 2.15, Budapest külföldi 90, belföldi 140 Bécs 323.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Augusztus 13.) **Kifizetések:** Páris 12.20, Berlin 0.000085, London 1005, Newyork 220, Milano 9.38, Zürich 39.50, Bécs 0.0031, Prága 6.40, Budapest 0.01. **Valuták:** Napoleon 760, márka 0.0002, léva 1.75, török lira 1.15, angol font 980, francia frank 12, svájci frank 38, lira 8.80, drachma 3.50, dinár 2.05, dollár 218, lengyel márka 0.0009, osztrák korona 0.0031, magyar korona 0.0105, szokol 6.20.

Zürichi nyitás. (Augusztus 13.) Berlin 0.00013750, Newyork 550, London 2515, Páris 31.10, Milano 23.50, Prága 16.10, Budapest 0.0350, Belgrád 5.85, Bucurest 2.50, Varsó 0.0025, Bécs 7725.

Zürichi zárlat. (Augusztus 13.) Berlin 0.000145, Newyork 552.50, London 2525, Páris 30.75, Milano 23.45, Prága 16.20, Budapest 0.031250, Belgrád 5.85, Szófia 4.80, Bucurest 2.50, Varsó 0.0025, Bécs 0.007725, bélyegzett 0.007750.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Augusztus 13.) Napoleon 68800, Amsterdam 7500—7740, Belgrád 204—212, Berlin 0.0045—65, Bucuresti 87—94, leu 87.50—94.50,

London 86750—89100, angol font 86950—89350, Milano 815—850, Newyork 19050—19650, dollár 19150—19750, Páris 1080—1116, francia frank 1085—1121, Varsó 0.08.60—9.60, Prága 568—592, Zürich 3440—3560, Bécs 0.2660—28.

= A temesvári mintavásár. A szeptember hónap 22—30. napjain tartandó timisoarai (temesvári) mintavásárra bejelentéseket augusztus 15-ig fogad el a vásár rendezősege. E határnapon túl érkezett bejelentéseket a vásár igazgatósága nem veszi figyelembe.

= A pozsonyi nemzetközi Dunavásár. A Kereskedelmi és Iparkamara közli: Folyó évi augusztus 23.—szeptember 2. napjain tartandó pozsonyi nemzetközi Dunavásár alkalmával dr. Jindre Flajshansova, a pozsonyi egyetemen a román nyelv tanára, a vásár román látogatói részére sorozatos előadást tart román nyelven. A kedvezmények igénybevételére jogosító igazolványok a bucurestii csehszlovák köztársaság konzulátusán (Str. Vasile Lascar No. 45.) a kereskedelmi osztályon kaphatók. A hivatalos látogatók ezen igazolványt ingyen kapják.

= Az Erdélyrészi Faegyesület Aradi Körzetének titkársága közli, hogy az Egyesület hivatalos órái a Kereskedelmi és Iparkamarában naponta délután 4—6-ig. Ezen idő alatt lesznek kiadva a lebélyegzett fuvarlevelek is.

Szerkesztői üzenet.

M. K. Almás. A vitát már lezártuk s így közleményét sajnálatunkra már nem közölhetjük.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
feln.
Cenzurat:
IOAN NICHIN

MANOMETER

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal:
Gáspár műszerész, Arad, Str. Horia No. 1.
javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

Aközélgőszűrethes felajánlunk bor vagy must elhelyezésére
alkalmas 8 drb. 200—500 hektoliter űrtartalmu összesen kb. 3600 hektoliter befogadó képességű cementből készült üveglapokkal bélelt **ciszternát**, megfelelő manipulációs helyiségekkel, Timisoara **Mezőgazdasági Ipar r.-t., Timisoara Temesvár-Gyárvaros, Magyar-u. 31**

Veszek erdőt
Elsőrendű bükköt, tölgyet mintegy 250—300 kilométernyire Bucurestiből. Részletes ajánlatok **SARF** címre, Bucuresti, Calea Rahovei 260. sz. 4499

NYILTÉR.

Az ezen rovát alatt előzeteskiért nem vállalunk felelősséget.

Dr. Kele Sándor

ügyvédi irodáját (Strada Mețianu Nr. 8.) Román templom épület, megnyitotta. 4533

„VICTORIA” Butorgyár, ARAD,

Str. Ioan Calvin 42. Telefon 883
Butorok: u. m. háló, ebédlő, szoba berendezések olcsó, szolid, lényeges, jó kivitelben állandóan raktáron. Ajánljuk továbbá legkényesebb igényeket kielégítő elsőrangú gyártmányainkat mérsékelt árak mellett. Butoraink megtekinthetők helyi raktatunkban: Bulev. Regina Maria és Str. Horia sarok, Neuman-palota.

Mütrágya raktárra érkezett

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület

14105

Kifutó fiu

éjjelre jó fizetéssel felvételt. Cim a kiadóhivatalban.

Palma

A minőségre ügyeljen és ne az árra, ha gummisarkot vásárol! Kérje cipészétől kifejezetten a valódi „PALMA” kaucsuk sarkot és kaucsuk talpat s utasítson vissza olcsóbb utánzatot!

Radó Nr.

13743/a

Köő János

textil angró üzletét

Augusztus hó 16-án Bulev. Regele Ferdinand 16. szám alól

átbelyezi

Bulevardul Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 12. szám alá.

Eladó vagy bérbeadó:

7400 négyszögöl területen egy hold szőlő, egy malomépület lakóházakkal. Ezek alkalmasak gyártelep, vagy faterlepek és mindennemű gazdasági vagy ipari célokra. Cim a kiadóban 4480

Gazdasági Ipar R.-T., Déva.

Modern berendezésű gépjavitó műhely. Vas- és fémöntőde.

Elvállal legújantósbabb feltételek mellett gépek, autók, motorok, vasuti járművek stb. javítását. **Vásárol** használt, vagy javításra szoruló gépeket, motorokat, stb. **Elad** gépeket, motorokat és különféle tüzemanyagokat.

Jelenleg eladó:

Waggonjavítási munkálatokhoz szükséges anyagok, alkatrészek. „**IMPERIAL**” hőlégszárító berendezés, Meissen gyártmány, használható mindennemű gabona, zöldség, sűrű moslák, trágya stb. szárítására. **Folytonműködő cefrepároló készülék** Rudkoroski-féle óránkénti 15—18 Hl. normális ceffe lehajtására, grózeffe szivattyuval, önműködő moslákemelő készülékkel, 1 drb. Dolainski-féle szeszinerőgép. **Electromotor**, 40 HP. 210 Volt, 3 fázis, 50 period, 970 tour. 4560 **RADIO 3602**

